

УДК 619:616-006:636.22/28:611.77:636.7

Шестяєва Н. І., к.вет.н. (shestiaieva@list.ru) ©

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕЛАНОЦИТАРНИХ ПУХЛИН У СОБАК

Показано, що найчастіше на меланоцитарні пухлини шкіри хворіють безпородні собаки. На момент звернення до клініки середній вік собак коливався біля 5 років. Встановлено, що більшу частку серед діагностованих меланоцитарних пухлин собак склали доброякісні новоутворення. Найчастіше діагностували невуси різних гістологічних типів. Описані основні патоморфологічні особливості новоутворень із меланінпродукуючої тканини, що потрапили до досліджуваної групи, а саме: внутрішньодермального невусу, гігантського пігментованого невусу та вузлової форми меланоми.

Ключові слова: меланоцитарні пухлини, меланома шкіри, невус, собаки.

Вступ. Пухлини меланоцитів зустрічаються відносно рідко і складають 4-6 % від усіх пухлин шкіри у собак [2]. В основному вони виникають у віці 7 – 14 років у таких порід, як шотландський тер'єр, бостонський тер'єр, ердельтер'єр та кокер-спаніель. Найчастіше діагностують меланоцитарні пухлини на шкірі, дещо рідше на слизових оболонках та ще рідше на оці [1].

Коли описують меланоцитарні новоутворення, мають на увазі меланому, яку характеризують як найбільш злоякісну та агресивну пухлину. Діагноз на меланому шкіри лікарі вважають показанням до радикальних методів лікування, включаючи ампутацію ушкодженої частини тіла. Але меланоцитарні пухлини не завжди мають злоякісний характер. Крім меланоми до цієї групи новоутворень відносяться невуси та меланоцитарну дисплазію [1]. Невус є доброякісним пухлиноподібним ураженням шкіри, він розвивається із меланоцитів епідермісу або з невусних клітин дерми. Обидва типи клітин здатні продукувати меланін, тому незалежно від клітинного складу невусів їх вважають новоутвореннями саме з меланінпродукуючої тканини. Нажаль, невуси не піддаються детальному дослідженню з боку лікарів ветеринарної медицини, так як ззовні частіше мають вигляд коричневих плям різного розміру та різної локалізації, що залишаються непоміченими візуально на тілі собаки. Діагноз на невус або меланоцитарну дисплазію ставлять патоморфологи при гістологічному дослідженні новоутворень шкіри, чим ставлять перед практикуючими лікарями ряд питань щодо подальшого лікування та реабілітації тварини. На сьогоднішній день для адекватного лікування виникла потреба у вивченні біологічної поведінки новоутворень меланоцитарного походження, що неможливо без з'ясування їх гістогенезу. Зважаючи на наведене вище, у роботі була поставлена **мета:** на основі патоморфологічних досліджень вивчити частоту діагностування, морфологічні, клінічні та

макроскопічні особливості різних гістологічних типів меланоцитарних новоутворень шкіри собак міста Києва.

Матеріал і методи. Матеріал для досліджень був отриманий із приватної лікарні ветеринарної медицини "Зооветсервіс" міста Києві під час планових операцій з приводу видалення новоутворень собак. Обробку патологічного матеріалу виконували за загальноприйнятими гістологічними методами. Гістологічні типи визначали за Міжнародною гістологічною класифікацією пухлин шкіри ВООЗ [3].

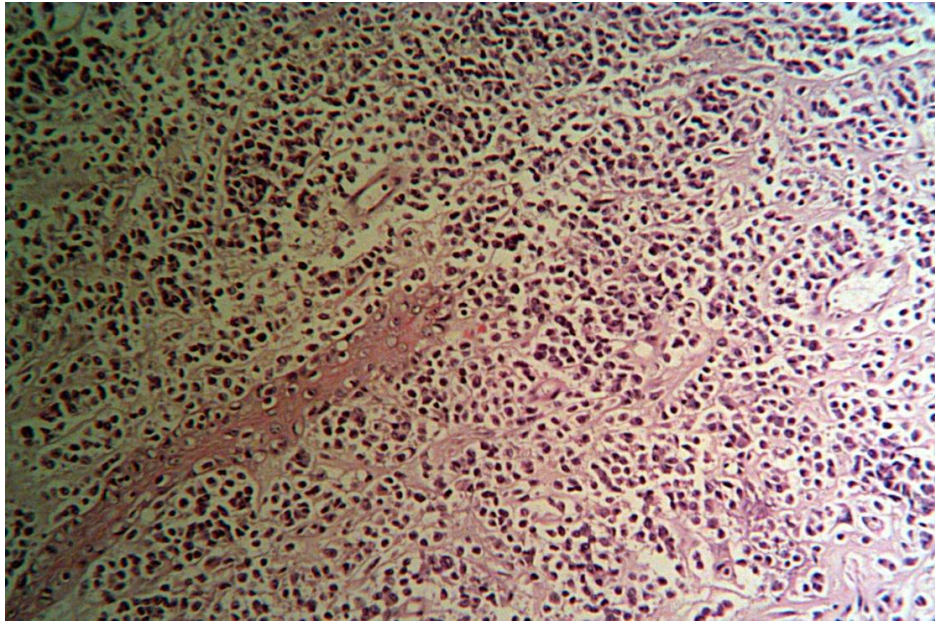
Результати дослідження. 15% від усіх досліджених новоутворень шкіри належали до пухлин із меланінпродукуючої тканини. Більшу частку склали безпородні собаки. У дослідженій групі зареєстровано собаки таких порід як спанієлі, німецькі вівчарки та боксери. На момент звернення до клініки середній вік собак коливався біля 5 років. Після проведення патоморфологічних досліджень і визначення гістологічних типів меланоцитарних новоутворень за принципами сучасної Міжнародної класифікації ВООЗ пухлин шкіри собак було з'ясовано, що співвідношення між доброякісними та злроякісними новоутвореннями склало 2:1.

Доброякісні меланоцитарні пухлини у наших дослідженнях були представлені внутрішньодермальним та гігантським пігментованим невусами. Внутрішньодермальний невус мав вигляд папіломатозного бородавчастого шароподібного утворення світло-коричневого кольору м'якої еластичної консистенції. Новоутворення локалізувалось на вентральній стороні тулуба. Гістологічно внутрішньодермальний невус характеризувався наявністю невусних клітин у дермі у вигляді гнізд, тяжів, а також дифузно розташованих у сполучній тканині. Спостерігали багатоядерні клітини з темними ядрами, що були розташовані у вигляді розеток. За даними морфологів це є ознакою доброякісності. У нижній частині дерми знаходили невусні клітини веретеноподібної форми, що були розташовані дифузно. В таких препаратах відмічали акантоз епітелію та гіперкератоз (рис. 1).

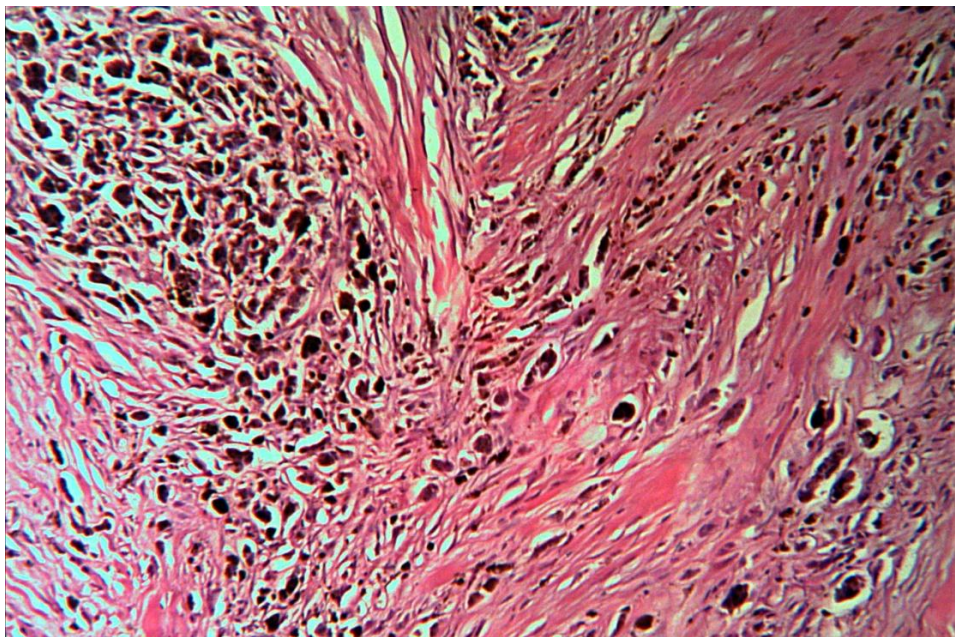
Гігантський пігментований невус знаходили на голові у вигляді пігментованої плями, що мала дещо вузлову поверхню. При мікроскопічному дослідженні невус складався з двох частин: поверхневої та глибокої. Поверхнева частина характеризувалась скупченням невусних клітин у вигляді тяжів та дифузним їх розташуванням серед фіброзної тканини. Також у поверхневих шарах знаходили скупчення меланіну (рис. 2). Глибока частина невусу була представлена веретеноподібними клітинами, що формували пучки і вузлики (рис.3).

Серед злроякісних меланоцитарних пухлин ми спостерігали вузлову форму меланоми, яка мала вигляд щільного вузла коричневого кольору. Новоутворення з'явилося на місці бородавки та нагадувало невус. Локалізувалась пухлина на голові. Мікроскопічно відмічали інвазію пухлинних клітин у дерму та підшкірну клітковину. Клітини мали вигляд епітеліоїдних, веретеноподібних та по типу невусних (рис.4). Знаходили чисельні фігури

мітозу. Мали місце розростання плоского епітелію у вигляді акантотичних тяжів.

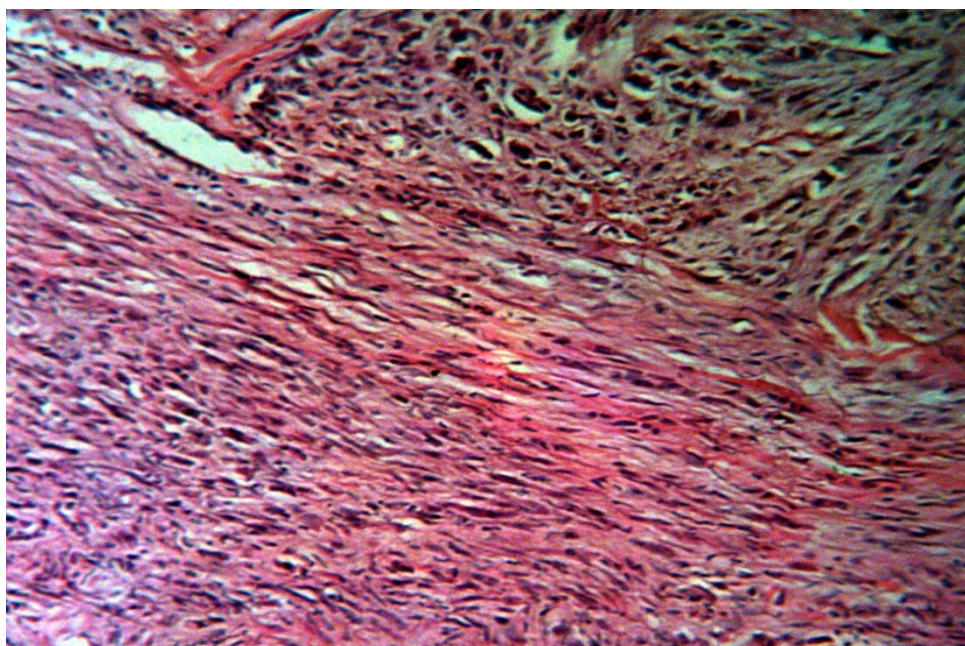

Рис. 1. Внутрішньодермальний невус. Невусні клітини у вигляді гнізд та тяжів у сполучній тканині. Фарбування гематоксиліном та еозином. X 100.

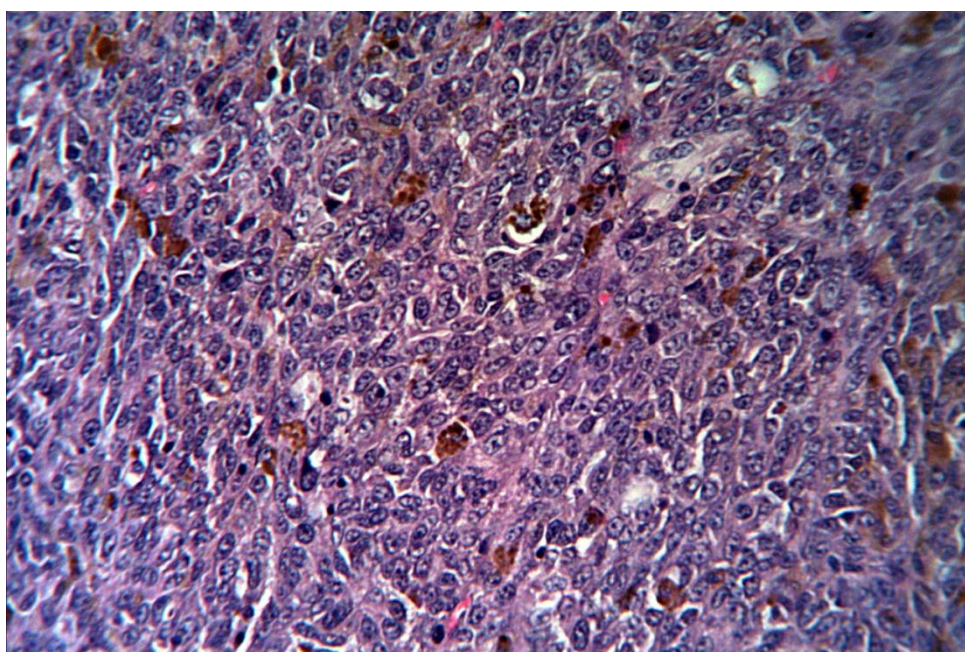

Рис. 2 Гігантський пігментований невус. Поверхнева частина невусу з тяжами невусних клітин. Скупчення меланіну. Фарбування гематоксиліном та еозином. X 100.

Рис. 3 Гігантський пігментований невус. Глибока частина невусу, веретеноподібні клітини. Фарбування гематоксиліном та еозином. X 100.

Рис. 4 Меланома. Епітеліоїдні клітини. Фарбування гематоксиліном та еозином. X 100.

Висновки. У собак із меланоцитарними пухлинами кількість доброякісних новоутворень переважала кількість новоутворень із злоякісним

характером. Найчастіше діагностували невуси різних гістологічних типів. В результаті проведених патоморфологічних досліджень можна сформулювати наступні основні патоморфологічні особливості:

1. Внутрішньодермальний невус має вигляд папіломатозного бородавчастого шароподібного утворення світло-коричневого кольору м'якої еластичної консистенції. Мікроскопічно характеризується наявністю невусних клітин у дермі у вигляді гнізд, тяжів, а також дифузно розташованих у сполучній тканині.

2. Гігантський пігментований невус виглядає як пігментована пляма з дещо вузлуватою поверхнею. Мікроскопічно складається з двох частин: поверхневої (скупчення невусних клітин у вигляді тяжів) та глибокої (веретеноподібні клітини, що формують пучки і вузлики).

3. Меланома має вигляд щільного вузла коричневого кольору та на мікроскопічному рівні характеризується інвазією епітеліоїдних великих світлих клітин у дерму та підшкірну клітковину.

Література

1. Пономарьков В.И., Осипов Н.Е. Анализ спонтанных опухолей у собак // Вопр. онкол. – 1972. - № 10. – С. 67-72
2. Goldschmidt, M.H. & Shofer, F.S. Skin Tumours of the Dog and Cat, Oxford. 1992, 235 p.
3. Tumors in domestic animals / edited by Donald J. Meuten.—4th ed., Ames. 2002, 769 p.

Summary

It is shown that most melanocytic tumors of the skin sick mongrel dogs. At the time of application to the clinic the average age of the dogs ranged around 5 years. Found that a larger share among canine melanocytic tumors were benign. Most nevi diagnosed with different histological types. We describe the main pathomorphological features of melanocytic tumors that were in the study group.

Рецензент – д.вет.н., професор Канюка О.І.